

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

SELVITYS KASVURYHMÄN VAIKUTUKSESTA NUORTEN SOSIAALISEEN VAHVISTUMISEEN

Johanna Blom

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

12/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Johanna Blom	Sivumäärä 35 ja 3 liitesivua
Työn nimi Selvitys kasvuryhmän vaikutuksesta nuorten sosiaaliseen vahvistumiseen	
Ohjaava opettaja Juha Niiranen	
Työn tilaaja ja tai työelämäohjaaja Koillisluotsi, Minna Sirviö	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tilaaja oli Koillisluotsi, joka toteuttaa kohdennettua nuorisotyötä Koillis-Helsingin alueella. Koillisluotsin tehtävänä on tukea nuoren kasvua ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä moniammatillisella yhteistyöllä.</p> <p>Opinnäytetyöni käsittelee Koillisluotsissa toimivaa Älyttömät tytöt – nimistä kasvuryhmää, jonka tavoitteena on mm. vahvistaa nuorten sosiaalisia taitoja ja tarjota onnistumisen kokemuksia. Vertaistuellisen vuorovaikutuksen ja toiminnallisten menetelmien tukena ryhmässä hyödynnettiin myös luovia menetelmiä kuten voimauttavaa valokuvausta sekä tarinallista ja taidelähtöistä voimatarina menetelmää.</p> <p>Tavoitteenani oli selvittää, millä tavalla kasvuryhmä on myötävaikuttanut nuorten vahvistumisprosessiin, ja mitkä nimenomaiset tekijät ovat edesauttaneet tätä prosessia. Näkökulmassani keskityn nimenomaan nuorten omiin subjektiivisiin kokemuksiin omasta vahvistumisestaan ja siitä, mitkä asiat pienryhmässä vaikuttivat heihin positiivisesti heidän omasta mielestään.</p> <p>Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka tutkimusmenetelmänä on käytetty teemahaastattelua, kyselylomaketta sekä havainnointia.</p> <p>Tutkimukseni tuloksilla voin todeta, että kasvuryhmällä on ollut positiivisia vaikutuksia nuorten elämään. Kasvuryhmässä mukana olevat tytöt ovat voimaantuneet kasvuryhmän aikana. He ovat oppineet sosiaalisia taitoja sekä käyttämään niitä myös ryhmän ulkopuolella. Nuoret ovat kokeneet saaneensa lisää kaverisuhteita ryhmäläisistä sekä ryhmän ulkopuolelta. Kasvuryhmässä nuoret ovat kokeneet saaneensa äänensä kuuluviin sekä oppineet kertomaan avoimemmin omista tunteista ja mielipiteistä.</p> <p>Tutkimuksesta saatuja havaintoja ja tuloksia voidaan hyödyntää jatkossa vastaavanlaisissa nuorten tukemiseen ja voimaantumiseen suunnatuissa projekteissa ja ryhmissä.</p>	
Asiasanat Sosiaalinen vahvistaminen, voimauttava valokuva, voimaantuminen, vertaistuki, sosiaaliset taidot, voimatarina, pienryhmä	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Johanna Blom	Number of Pages 42
Title Study of the impact of the growth group to youth´s social strengthening	
Supervisor(s) Juha Niiranen	
Subscriber and Mentor Koillisluotsi, Minna Sirviö	
Abstract <p>This thesis was ordered by Koillisluotsi, an organization which executes focused youth work in the northeastern parts of Helsinki. The objective of Koillisluotsi is to support the youth's growth and preempt exclusion with multi-professional teamwork.</p> <p>My thesis deals with a group of girls called Älyttömät tytöt which objective is for example to strengthen the girl's social skills and to provide experiences in achieving goals. Art and fable oriented power stories and empowering photography were used to support equal interaction and functional methods.</p> <p>My objective was to find out how has the growth group affected the empowerment of the youth and which factors have helped achieving this. In my point-of-view I especially focus on youth's subjective experiences about their own empowerment and to the issues that affected them positively in the group.</p> <p>Thesis is a qualitative study which research methods are theme interviews questionnaires and observation.</p> <p>According to the studies I can state that the growth group has had positive effects on the lives of the youth. The girls in the group have been empowered during the time in the growth group. They have learned social skills and how to use what they have learned outside the group. They have also felt becoming friends with each other and even managed to gain new friendships outside the group. The girls have learned to express their own feelings more openly and they have felt that their statements have a meaning in the group.</p> <p>The results and findings of the research can be used in equivalent youth supporting and empowering oriented projects and groups in the future.</p>	
Keywords empowerment, empowering photography, Social strengthening, small group, peer support, social skills	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KÄSITTEET JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS	7
2.1 Sosiaalinen vahvistaminen	7
2.2 Pienryhmä	7
2.3 Sosiaaliset taidot	8
2.4 Voimaantuminen	9
2.5 Vertaistuki	10
2.6 Voimauttava valokuva	11
2.7 Voimatarina	11
3 TYÖN TARKOITUS JA TOTEUTUS	12
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	14
4.1 Tapaustutkimus	14
4.2 Haastattelu	14
4.3 Havainnointi	16
4.4 Aineiston analyysi	16
5 TOIMINTAYMPÄRISTÖ	17
5.1 Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus	17
5.2 Koillisluotsi	18
5.3 Älyttömät tytöt kasvuryhmä	20
6 NUORTEN KOKEMUKSIA KASVURYHMÄSTÄ	21
6.1 Toiminnot	21
6.2 Voimauttava valokuva	21
6.3 Voimatarinavihko	24
6.4 Ryhmäläisten ja ohjaajien tuen merkitys	25
6.5 Oma kehitys	27
6.6 Ryhmän kehittämistoiveet ja nuorten tulevaisuuden suunnitelmat	32
7 YHTEENVETO	33
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	34
LÄHTEET	35
LIITTEET	37
LIITE 1	Tutkimuslupa
LIITE 2	Nuorten haastattelu
LIITE 3	Nuorten kysely menetelmistä

1 JOHDANTO

Tutkimukseni tarkoituksena on tuottaa Koillisluotsin työntekijöille tietoa kasvuryhmässä käytettyjen menetelmien ja toimintojen vaikutuksesta kasvuryhmässä mukana oleviin tyttöihin heidän näkökulmastaan katsottuna.

Opinnäytetyöni aihe syntyi Koillisluotsin nuoriso- ohjaajan Minna Sirviön kiinnostuksesta oman työnsä vaikuttavuuteen. Tutkimuskohteeni on neljästä tytöstä koostuva kasvuryhmä Älyttömät tytöt, jonka tarkoituksena on vahvistaa nuorten sosiaalisia taitoja ja elämänhallintaa sekä antaa heille positiivisia kokemuksia narratiivisen ja taidelähtöisten menetelmien avulla. Työssäni pyrin selvittämään sitä miten nuoret itse kokevat ryhmän toimintojen ja ryhmään kuulumisen vaikuttaneen heidän elämäänsä ja henkiseen kasvuunsa.

Yhteiskuntamme keskeisenä puheenaiheena ja ongelmana on viimeaikoina nähty nuorten alati kasvava syrjäytyminen. Nuorisotyön toimijat ovat heränneet vastaamaan tähän yhteiskunnan ongelmaan kehittämällä uusia menetelmiä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Kiihtyvä elämänrytmi ei mielestäni jätä nuorille tilaa taikka aikaa ajatella omaa paikkaansa tässä yhteiskunnassa. Urakeskeisen ajattelutavan, kiireen ja hektisyyden keskellä eläminen ei aina ole niin helppoa ja yksinkertaista. Unohdamme usein pysähtyä miettimään omaa hyvinvointia ja varsinkin sitä tärkeintä eli henkistä puolta. Yksilökeskeinen ajattelutapa etäännyttää meitä toisistamme ja täten heikentää sosiaalisia kanssakäymisiämme toistemme kanssa. Elämänhallinta ja eri elämän osa-alueiden tasapainottaminen vaatii meiltä jokaiselta taitavia sosiaalisia ja käytännönläheisiä taitoja.

Tutkimuksen avulla haluan välittää saavuttamani tiedon ryhmän ohjaajille, jotta myös heille välittyisi heidän oman työnsä tärkeys ja toiminnan tavoitteet. Opinnäytetyöni avulla toivon välittäväni sitä hiljaista tietoa heille, jota he eivät välttämättä ole itse havainneet tai kulleet toimiessaan ryhmässä. Päätin antaa äänen nuorille itselleen ja selvittää, kuinka paljon kasvuryhmä vaikuttaa nuoriin heidän omasta näkökulmastaan. Lähestyn aihetta siis objektiivisesta näkökul-

masta ja pyrin omasta osallistumisestani huolimatta mahdollisimman holistiseen havainnointiin ryhmän vaikutuksesta nuoriin.

Opinnäytetyön työstäminen alkoi 17.5.2011 jolloin suoritin toimialaharjoittelua Koillisluotsissa. Toimialaharjoittelun aikana keräsin aineistoa kasvuryhmästä sekä havainnoin tyttöjä osallistumalla ryhmän tapaamisiin.

Tutkimusmenetelminä käytin haastattelua, havainnointia sekä kyselytutkimusta. Haastattelin yhteensä neljää tyttöä opinnäytetyötäni varten. Ryhmässä oli aluksi viisi nuorta, mutta päädyin lopulta haastattelemaan neljää nuorta sillä yksi nuorista ei osallistunut ryhmän leirille jonka jälkeen olin suunnitellut tekeväni haastattelut. Nuorille leirikokemukset ovat usein hyvin vahvoja kokemuksia joiden aikana toisiin ryhmäläisiin pääsee tutustumaan normaalia tapaamista syvemmin. Tämän vuoksi ajattelin, etten tulisi todennäköisesti saamaan kyseiseltä tytöltä vastaavanlaista materiaalia kuin toisilta tytöiltä. Näin ollen näin ettei tulokseni olisi olleet yhtä luotettavia keskenään.

2 KÄSITTEET JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan varhaista tukea ja toimenpiteitä, jotka kohdistuvat syrjäytymisvaarassa oleviin ja erityistä tukea tarvitseviin nuoriin, nuorten ryhmiin sekä riskitilanteisiin ja – alueisiin. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa, että nuorten elämänhallinnan tukemisessa on vahva ehkäisevän työn näkökulma (Lundbom, Herranen 2011,128). Sosiaalinen vahvistaminen on kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista. Se on moniammatillista yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin, vaikuttamisen ja osallisuuden kokemusten ammatillista ohjaustyötä ja sen painopiste on nimenomaan ennaltaehkäisevässä työssä. (Lundbom ym. 2011, 13)

2.2 Pienryhmä

Pienryhmätoiminnassa on kyse sellaisista kasvu- ja oppimisprosesseista, jotka vahvistavat yksilöiden elämänhallintaa ja toimijuutta. Käytännössä ryhmätoiminnan avulla ihmisiä tuetaan selviytymään ongelmistaan ja pyritään vahvistamaan nuorten sosiaalisia valmiuksia. (Muhonen, Lallukka, Turtiainen 2009, 11) Ryhmien koko on yleensä kolmesta kuuteen nuorta, ja ne kokoontuvat yhden vuoden ajan kerran viikossa. Pitkäkestoinen toiminta tekee mahdolliseksi uusiin käyttäytymistapojen omaksumisen. Pitkäjänteisyyden lisäksi toiminta on tavoitteellista. Toiminta perustuu kokemusten ja tunteiden ilmaisuun ja harjoitteluun. Käytännössä ryhmät tekevät monia asioita joiden ohessa sosiaaliset taidot harjaantuvat. (Muhonen ym. 2009, 14) Pienryhmä tarjoaa nuorelle ajan ja paikan, jossa hänet voidaan huomioida eri tavalla kuin suuressa ryhmässä. Pieni ryhmäkoko luo mahdollisuuden tiiviille vuorovaikutukselle ryhmän sisällä ja näin ollen ohjaajat pystyvät huomioimaan yksittäisten ryhmäläisten tarpeita (Muhonen ym. 2009,18). Tässä opinnäytetyössä käytän pienryhmätermin sijasta sanaa kasvuryhmä.

2.3 Sosiaaliset taidot

Yleisesti sosiaaliset taidot voidaan määritellä sosiaalisesti hyväksyttäviksi opitukseksi käyttäytymiseksi, joka luo edellytyksiä ihmisen rakentavaan vuorovaikutukseen toisten kanssa. Käyttäytyminen tuottaa positiivisia tuloksia ja auttaa välttämään negatiivisia seurauksia. Sosiaalsiin taitoihin kuuluu tietyt vuorovaikutustaidot, joista sosiaalisesti taitava henkilö suoriutuu onnistuneesti (Kauppila 2006, 125).

Sosiaalisten taitojen alueella keskeisenä on ihmisten interpersoonallinen käyttäytyminen, toiminta vertaisten ja ryhmien kanssa sekä viestinnän taidot. Ihminen ei saavuta luonnosta sosiaalisia taitoja, vaan niitä on joko koulun tai vanhempien tai muiden sosiaalisten ryhmien opetettava. Sosiaaliset taidot voidaan jakaa perustaitoihin, jotka jokaisen tulisi hallita jo varsin varhaisessa vaiheessa. Perustaitoja ovat itsensä ja muiden esitleminen, kuunteleminen, keskustelun aloittaminen, keskustelutaidot, kysyminen ja neuvon tiedusteleminen, toisten vapaamuotoinen haastattelemine, kohteliaisuuksien esittäminen ja vastaanottaminen sekä avun pyytäminen.

Kehittyneisiin sosiaalsiin taitoihin kuuluu Ryhmään liittymien, toimiminen ryhmässä, opetuksen seuraaminen, ohjeiden antaminen, anteeksi pyytäminen, haastattelutaidot, toisiin vaikuttaminen, jämäkkyuden osoittaminen, ystävyuden luominen ja yhteistyötaidot. (Kauppila 2006, 127)

Sosiaalisten taitojen kirjo on laaja, ja jokaista perustaitoa voisi pilkkoa yhä pienemmiksi ja hienojakoisemmiksi taidoiksi. Sosiaalisia taitoja voi siis aina opiskella lisää ja niitä voi kehittää paremmiksi. Kasvuryhmän tarkoituksena on treenata ja opettaa sosiaalisista taidoista ne perustaidot, joiden hallitseminen auttaa nuorta sosiaalisissa kanssakäymisissä. Ryhmässä nuoret oppivat tunnistamaan omia heikkouksiaan ja vahvuuksiaan ja tällä tavalla he oppivat suuntaamaan kehityksensä niiden pohjalta.

Ryhmässä opeteltuja sosiaalisia taitoja nuori oppii soveltamaan käytäntöön ja tätä kautta monet taidot kehittyvät tässä vaiheessa hankittujen tietojen ja kokeiluista saatujen palautteiden ohjaamana. Taitojen harjoittelu merkitsee usein käytäntöön sovellettavan idean jalostamista ja kehittämistä oman tietoisien idean mukaiseksi. Sisäistyneet toimintamallit alkavat tukea onnistumista ja toimintojen automatisoitumista. Tässä vaiheessa sosiaaliset taidot kehittyvät yhä helpommiksi ja luontevammiksi. (Muhonen ym. 2009,133)

Jokaisella nuorella on vahvuuksia, joita hyödyntämällä itsetunto kohenee ja joiden varaan sosiaalisia suhteita voidaan rakentaa. Tuen, harjoituksen, kannustuksen ja myönteisen palautteen kautta nuori saa mahdollisuuden vahvistaa sosiaalisia taitojaan. (Muhonen ym. 2009, 29)

2.4 Voimaantuminen

Voimaantuminen (empowerment) on prosessi tai tapahtumasarja, joka lähtee nuoresta itsestään. Kasvattaja ei voi antaa nuorelle voimaa tai pakottaa häntä voimaantumaan. Voimaantumista voidaan kuitenkin tukea monilla voimaantumista mahdollistavilla menetelmillä. Nuoren voimaantumiseen vaikuttavat myös toiset ihmiset, sosiaaliset rakenteet ja olosuhteet. Nuorelle on ratkaisevan tärkeää saada toimia olosuhteissa, joissa kokee omien voimavarojensa vapautumisen tunnetta. (Siitonen, 1999.) Voimaantuminen on yksi mielen hyvinvoinnin voimavaroista ja voimaantuneisuus vaihtelee elämäntilanteiden mukaan (Siitonen, 1999). Voimaantumisen seurauksena yleinen hyvinvointi lisääntyy sekä ihmisen omassa sisäisessä todellisuudessa että hänen lähiympäristössään. (Siitonen, 1999.)

Siitosen mukaan yksilön voimaantumisen kannalta on tärkeää, että hänelle on mahdollisuus kokea vapauden tunnetta, saada onnistumisen kokemuksia sekä mahdollisuus asettaa itselleen tulevaisuuden unelmia. (Siitonen 1999, 119, 124) Hänen mukaansa toimintaympäristöllä on usein keskeinen merkitys itseluottamuksen, itsearvostuksen ja itsetunnon kannalta. Hyväksytyssä ja arvostavassa ilmapiirissä ihminen uskaltaa ottaa riskejä. Onnistuminen tuo itseluottamusta,

joka puolestaan voi tukea itsearvostusta. Itsensä arvostavan ihmisen itsetunto paranee. Näiden prosessien kautta ihmisen sisäinen voimantunne vahvistuu ja ihminen voimaantuu. (Siitonen 1999, 136, 137)

Voimaantumisen perusta rakentuu Siitosen (1999, 132) mukaan kolmeen peruskysymykseen. Ensiksikin millaisena minun mielestäni muut ihmiset pitävät minua tai haluavat minun olevan. Jos nuori kokee että häntä kunnioitetaan juuri sellaisena kun hän on ja hän kokee ennakkoluulotonta suhtautumista, turvallisuutta, vapaudentunnetta, kokee ilmapiirin demokraattisena ja itsensä hyväksytyksi, hän arvioi tilanteensa tulevaisuuden rakentamisen näkökulmasta positiiviseksi. Toinen tärkeä kysymys on millainen minä haluaisin olla. Tähän liittyy itse asetettujen odotusten pohdinta ja tulevaisuuden ennakointi. Kolmanneksi voimaantumisen kannalta on tärkeää millaiseksi todellinen minäkuva muodostuu kuvitellun toisten ihmisten suhtautumisen ja oman ihanneminäkuvan suhteessa. Vuorovaikutustilanteissa saadun palautteen kautta muodostuneet käsitykset ja uskomukset itsestä ovat merkityksellisiä realististen päämäärien asettamisessa.

2.5 Vertaistuki

Vertaistuki on samankaltaisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten halua jakaa tietoa ja kokemuksia toisia kunnioittavassa ilmapiirissä. Vertaistuki voidaan määritellä myös voimaantumisenä ja muutosprosessina, jonka kautta ihminen voi tunnistaa ja löytää omat voimavaransa ja vahvuutensa sekä ottaa vastuun omasta elämästään. Vertaistuen avulla omaan tilanteeseen voi avautua täysin uusi näkökulma kun osallistujat saavat omaan tilanteeseen liittyvää tietoa ja käytännön vinkkejä, jotka auttavat selviytymään paremmin arjessa. parhaimmillaan vertaistuki johtaa yksilöiden ja ryhmien voimaantumiseen. (www.sosiaaliportti.fi)

2.6 Voimauttava valokuva

Voimauttava valokuva on helsinkiläisen valokuvaaja, taide- ja sosiaalikasvattaja Miina Savolaisen kehittämä sosiaalipedagoginen menetelmä, jota on sovellettu 2000-luvun ajan kasvatukseen, hoito- ja terapeuttisten työn aloilla. Savolaisen mukaan kuvien käyttö auttaa selkeyttämään hajanaisia ja tunnepitoisia asioita sekä löytämään piiloon jääneitä voimavaroja. Työskentely vahvistaa ryhmäläisten kokemuksesta nähtyksi tulemisesta kokonaisuutena, moniulotteisena itsenään. Valokuvien ja valokuvaamisen avulla tutkitaan perhesuhteita, elämäntarinaa ja omia erilaisia puolia ja rooleja sekä tehdään näkyväksi sellaisia eri elämänalueisiin liittyviä teemoja, joita halutaan vahvistaa. Kuvien käyttö auttaa löytämään piiloon jääneitä voimavaroja sekä selkeyttämään hajanaisia ja tunnepitoisia asioita. (Savolainen, 2008)

2.7 Voimatarina

Voimatarina on narratiivinen ja taidelähtöinen menetelmä. Tarinan ja taiteen kaltaisilla keinoilla siinä kuljetaan nuoren rinnalla kohden lisääntyvää itseymmärrystä ja tietoisuutta itsestä. (Haapanen, Sava, Vesanen - Laukkanen 2006, 17) Tarinan avulla ihminen jäsentää omaa elämäänsä ja kasvaa omasta elämästään käsin. Ilmaisun ja tarinan kautta luovuus ja voima tulevat esiin. Voima on sitä että tietää, kuka on, mihin kuuluu ja mistä tulee (Haapainen, 20) Voimatarinassa on kysymys nuoren kasvun tukemisesta ja nuoren kohtaamisesta nuorisotyön kontekstissa (Haapanen 2006, 18)

Ryhmässä voimatarina menetelmää on toteutettu voimatarinavihkon avulla, jonka tarkoituksena on antaa nuorille mahdollisuus kirjoittaa tai piirtää ryhmäkertojen ja leirien aikana syntyneitä ajatuksia ja omia tunteita ja tätä kautta tuoda nuorelle näkyväksi hänen omat tunteensa ja ajatuksensa.

3 TYÖN TARKOITUS JA TOTEUTUS

Tarkoituksena oli selvittää mitkä tekijät ovat edistäneet tyttöjen vahvistumista ryhmässä ja ovatko nuoret ylipäänsä voimaantuneet ryhmässä mukana olemissä aikana. Mitä ovat ne voimaantumista tukevat tekijät ryhmäläisten mielestä? (tiedollinen –(Ohjaajilta saatu tieto, ohjaajien kokemustieto), emotionaalinen – (Mahdollisuus keskustella ja jakaa kokemuksia, myönteinen ilmapiiri ja muiden kannustus), välineellinen – ja arviointi tuki (Toiminnalliset menetelmät, oman toiminnan vertaaminen muihin ryhmäläisiin).

Idea tutkimuksen tekemisestä lähti toimialaharjoitteluni haastattelun yhteydessä. Sain harjoittelupaikan Koillisluotsista ja tarkoitukseni oli toteuttaa oma opinäytetyöni myös samaan paikkaan. Keskusteltaessa harjoitteluohjaajani Minna Sirviön kanssa, esille nousi tarve selvittää kuinka Koillisluotsissa toimiva kasvuryhmä on vaikuttanut siinä mukana oleviin nuoriin. Tällaista kasvuryhmää ei koillisluotsissa ole ennen ollut, jossa nuorten sosiaalisia taitoja sekä itsetuntoa pyritään vahvistamaan voimatarinan sekä voimauttavan valokuvauksen menetelmien avulla.

Tutkimuksella haen vastauksia seuraaviin asettamiini tutkimuskysymyksiin:

1. Onko ryhmä vahvistanut nuorta?
2. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet nuorten voimaantumiseen ja miten? (Menetelmät, muut nuoret, ohjaajat),
3. Mihin he itse kokevat saavansa eniten eväitä? (ystäväsuhteisiin, omaan kasvuun liittyvää tietoa)
4. Minkälainen merkitys ryhmällä on nuorille?

Harjoittelun ohessa keräsin aineistoa havainnoimalla ryhmää osallistumalla ryhmän tapaamisiin, retkiin sekä yhdelle viiden vuorokauden kestäväälle leirille. Yhteensä havainnointikertoja kertyi yksitoista. Aineiston keruun suoritin yksilöhaastattelulla, sillä halusin saada jokaisen äänen kuuluviin. Muodostin haastattelulomakkeen kysymykset neljän teeman ympärille ja kysymyksien laatimisessa käytin apuna ryhmästä keräämääni taustamateriaalia. Kyselyssä osa kysymyksistä oli monivalintakysymyksiä ja osa avoimia kysymyksiä. Haastattelutilanteista pyrin luomaan vuorovaikutuksellisen tapahtuman tiukkojen kysymysten esittämisen sijaan. Yksilöhaastatteluiden jälkeen koin tarvitsevani vielä lisää aineistoa ryhmässä käytetyistä menetelmistä sillä yksilöhaastattelua tehdessäni en osannut tarkentaa kysymyksiä tarpeeksi. Erillisen aineiston keruun suoritin ryhmäkerran yhteydessä kyselylomakkeen avulla.

Sosiaalisten taitojen mittaamiseen on kehitelty erilaisia asteikoita ja mittareita joita en tässä opinnäytetyössä halunnut tietoisesti käyttää, sillä en itse ole mielestäni sopiva arvioimaan kenenkään taitojen suuruutta tai voimaantumisen määrää. Tutkimukseni lähtökohtana onkin antaa nuorille itselleen ääni arvioida hänen omaa kehitystä tämän kasvuryhmän aikana. Rajasin aiheen myös siihen, etten pyri itse tutkimaan nuorten murrosikään liittyviä tekijöitä ja niiden mahdollista vaikutusta nuorten vastauksiin. Mikä siihen on vaikuttanut, onko siitä ollut hyötyä ja mitä he ovat sitten oppineet tämän ryhmän aikana, oli minun tehtäväni saada selville ja koota opinnäytetyöksi, jonka avulla kyseisen ryhmän ohjaajat saavat tietoonsa millä tavalla tämänkaltainen ryhmä ja siinä käytetyt menetelmät ovat vaikuttaneet nuoriin.

Näen opinnäytetyöni ikään kuin laajempänä ryhmäpalautteena, jossa nuorten oma ääni pääsee esille ja ryhmän vaikutusta katsotaan nuorten omasta näkökulmasta käsin. Aiheen rajauksen tein tietoisesti tästä näkökulmasta, jotta ryhmän vaikutusta ja toimivuutta ei tarkasteltaisi pelkästään ylhäältä käsin, vaan käsiteltävää aihetta päästäisiin tarkastelemaan sen ytimestä, eli nuoren näkökulmasta.

4 TUTKIMUS MENETELMÄT

4.1 Tapaustutkimus

Opinnäytetyöni on laadullinen (kvalitatiivinen) tapaustutkimus sillä tarkoituksenani oli selvittää nuorten omia kokemuksia ryhmän vaikuttavuudesta omaan kasvuun ja kehitykseen. Teoksessa Laadullisen tutkimuksen perusteet Jari metsämuuronen määrittelee tapaustutkimuksen empiiriseksi tutkimukseksi, joka monipuolisia ja monilla tavoilla hankittuja tietoja käyttäen tutkii nykyistä tapahtumaa tai toimivaa ihmistä tietyssä ympäristössä. Tapaustutkimuksen luonteeseen kuuluu myös se, että tutkittavasta tapauksesta pyritään kokoamaan tietoja monipuolisesti ja monella tavalla. Tapaus voi olla lähes mikä tahansa: yksilö, ryhmä, osasto jne. Pyrkimyksenä on ymmärtää ilmiötä entistä syvällisemmin (Metsämuuronen 2000, 16)

4.2 Haastattelu

Tutkimusmenetelmänä käytin kvalitatiiviseen tutkimukseen kuuluvaa puolistrukturoitua haastattelumenetelmää. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta vastauksia ei ole sidottu vastausvaihtoehtoihin, vaan haastateltavat voivat vastata omin sanoin. (Hirsjärvi, Hurme 2001,47) Haastattelu siis kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan.

Haastattelurungossa käytin neljää teemaa:

1. Menetelmät ja toiminnot
2. Ryhmäläisten ja ohjaajien tuki
3. Oma kehittyminen
4. Ryhmän kehittämistoiveet ja nuorten tulevaisuuden suunnitelmat

Näiden neljän teeman avulla pystyin käymään valmiiksi asetetut kysymykset läpi jokaisen nuoren kanssa, mutta tarpeen tullen pystyin vaihtamaan aihepiirien järjestystä sekä perehtymään jonkin nuoren kanssa joihinkin teemoihin syvemmin kuin toisten kanssa. En halunnut myöskään olla liian sitoutunut valmiisiin kysymyksiin, jotta pystyin tarkentamaan ja syventämään kysymyksiäni tarpeen vaatiessa. Teemahaastattelun valitseminen aineistonkeruumenetelmäksi johtui myös siitä, että se loi mielestäni haastattelutilanteelle vuorovaikutuksellisemman ja rennomman ilmapiirin verrattuna strukturoituun haastatteluun.

Teemahaastattelu ei edellytä tiettyä kokeellisesti aikaansaattua yhteistä kokemusta, vaan lähtee oletuksesta, että kaikkia yksilön ajatuksia, kokemuksia, tunteita ja uskomuksia voidaan tutkia tällä menetelmällä. Tällä menetelmää käyttäen haastateltavien elämysmaailmaa ja heidän määritelmiään tilanteesta (Hirsjärvi, Hurme 2001, 48) Teemahaastattelussa yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Tämä vapauttaa pääosin haastattelun tukijan näkökulmasta ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin.” (Hirsjärvi ym. 2001, 48)

Haastattelin yhteensä neljää nuorta käyttäen yksilöhaastattelua jotka nauhoitin vastauksien analysoinnin helpottamiseksi. Nuorten haastattelut toteutin 15–16.9.2011.

Ennen haastatteluita kertasin vielä nuorille opinnäytetyöni tarkoituksen ja millä tavalla aion käyttää haastattelusta saatua materiaalia opinnäytetyössäni. Varmistin myös jokaiselta nuorelta että nauhoittaminen käy heille. Avasin muutamia termejä nuorille ennen haastattelujen aloitusta, sekä pyysin nuoria keskeyttämään heti, jos he eivät ymmärrä kysymystä tai jotain tiettyä sanaa kysymyksessä.

Haastattelujen apuna käytin nauhuria, jolloin sain analysoitua materiaalin tarkemmin ja pystyin kuuntelemaan nauhoituksen uudelleen tarpeen vaatiessa. Haastattelunauhojen litteroinneista syntyi noin 31 sivua materiaalia ja lomakkeista 8 sivua.

4.3 Havainnointi

Haastattelun tukena käytin myös havainnointia tiedonkeruu menetelmänä, sillä haastattelua tiedonkeruumenetelmänä kritisoidaan sen luotettavuuden näkökulmasta, haastateltava antaa helposti ”sosiaalisesti suotavia vastauksia”. Tämän takia mielestäni tässä tapauksessa oli eduksi havainnoida nuoria ja tätä kautta luoda nuorien kanssa kontakti ennen haastattelua. Tällä tavalla nuoren on helpompi ”avautua” haastattelun aikana kun haastattelija on jo entuudestaan tuttu.

Havainnointia tein yhteensä yhdentoista ryhmäkerran verran, joista yksi oli viiden vuorokauden kestävä leiri. Aloittaessani tämän ryhmän havainnoinnin, nuoret ottivat minut hyvin vastaan vaikka varautuneisuutta oli selvästi ilmassa. Nuoret vaikuttivat aroilta ja epävarmoilta tehdessään erilaisia harjoitteita. Ohjaajat motivoivat ja rohkaisivat nuoria, jos näytti siltä että osallistuminen johonkin harjoitteeseen tuntui nuorista pelottavalta.

4.4 Aineiston analyysi

Aineiston analyysin aloitin litteroimalla nauhoittamani haastattelut, jonka jälkeen kokosin kunkin esittämäni kysymyksen alle jokaiselta nuorelta saamani vastaukset. Näin hahmotin millaiset vastaukset sain yleisesti esittämiini kysymyksiin. Tämän jälkeen jaottelin nuorten haastattelut jälleen toisistaan, ja pelkistin alkuperäiset litteroinnit, karsien niistä toistot sekä tuloksien kannalta epäoleelliset asiat pois. Litterointien pelkistysten jälkeen pystyin hahmottamaan aineiston todellisen määrän sekä pystyin lähtemään hahmottamaan nuorten todellista sanomaa.

Litteroinnin tehtyäni huomasin että sanajärjestyksellä oli paljon merkitystä siihen millä tavalla kysymys ymmärrettiin. Haastattelussa käytin hyvin samankaltaisia kysymyksiä keskenään ja monesti esittäessäni kysymyksen haastateltavalla ei ollut mitään sanottavaa mutta seuraavaan hyvin samankaltaiseen kysymykseen haastateltava osasi vastata kattavasti

5 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti 13-18 vuotiaat nuoret, mutta toimintaa järjestetään myös varhaisnuorille, eli 10-12 -vuotiaille. Nuorisoasiainkeskuksen toiminta- ajatuksena on tukea nuorten kansalaisuutta ja vahvistaa heidän kansalaisvalmiuksiaan. Työn strategisena perustana on nuorten osallisuuden edistäminen ja sosiaalinen vahvistaminen. Nuorisoasiainkeskuksella on yli 400 työntekijää, joista yli puolet on nuoriso-ohjaajia. Nuorisoasiainkeskuksen toimintamuodot ovat alueellinen nuorisotyö, kohdennettu nuorisotyö, kulttuurinen nuorisotyö, sekä nuorten kansalaistoiminta. Koillisluotsi sijoittuu organisaatiokaaviossa keskitettyjen palveluiden osastoon.

5.1 Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus

Kaavio 1 Helsingin nuorisoasiainkeskuksen organisaatiokaavio

5.2 Koillisluotsi

Koillisluotsi on kohdennettua nuorisotyötä tarjoava palvelu Koillis-Helsingissä asuville 12 -15 vuotiaille varhaista tukea tarvitseville nuorille ja heidän perheilleen. Koillisluotsi toimi aluksi koillisväylä projektina mutta se vakinaistettiin vuonna 2006. Kohdennettu nuorisotyö tarkoittaa nuorisotyötä, jossa käytetään sosiaalisen vahvistamisen työmuotoja. Toiminnan kohteena ovat sellaiset nuoret, jotka tarvitsevat omaan elämän tilanteeseen liittyvää tukea ja apua. Tavoitteena on tarjota näille nuorille tasavertainen mahdollisuus hyvään elämään.

Luotsi-toiminta on nuorisotyön malli, jota toteutetaan Itä-, Koillis- ja Länsi Helsingin alueilla. Toiminnassa puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa nuoren elämään ennen kuin vaikeudet kasaantuvat ja nuoren tukemiseksi tarvitaan vahvempia tukimuotoja. Toiminta on suunnattu sellaisille nuorille, jotka tarvitsevat sosiaalista vahvistamista. Sosiaalista vahvistamista toteutetaan kodin, koulun ja vapaa-ajan näkökulmasta. Luotsi-toiminnan tehtävänä on tukea nuoren kasvua ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä moniammatillisella yhteistyöllä. Koillisluotsi toimii Helsingissä Malmin, Pukinmäen, Siltamäen, Suutarilan, Tapulin, Jakomäen ja Suurmetsän alueilla sekä tällä hetkellä vuoden 2012 loppuun asti myös Pihlajamäen, Pihlajiston, Viikin sekä Latokartanon alueella erillisellä projektirahoituksella lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma edellyttää kunnan toimijoilta ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä ja monihallintokuntaista yhteistyötä. Luotsi-toiminta on toteuttanut tällaista toimintaa jo useiden vuosien ajan nuorisosiainkeskuksen, sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteistyöllä. Kertomusvuonna Luotsi-toimintaa lisättiin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopistealueen mukaisesti. Toimintaan palkattiin 12 uutta työntekijää vuosiksi 2010–2012 sekä määräaikainen projektisuunnittelija vuodeksi 2010. Lisääntyneen työntekijäresurssin turvin toiminta laajeni kaakkoiseen suurpiiriin (Itäluotsi), kesken suurpiirin Pasilan ja Alppiharjun alueille, koko läntiseen suurpiiriin Munkkiniemeä ja Munkkivuorta lukuun ottamatta (Länsiluotsi) ja Pihlajistoon, Pihlajamäkeen ja Viikkiin (Koillisluotsi). Laajentuminen antaa vuosittain 150–180 uudelle nuorelle mahdollisuuden tulla mukaan Luotsi-toimintaan. (Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskuksen Toimintakertomus 2010)

Nuoret tulevat mukaan toimintaan koulujen oppilashuoltoryhmien, nuorisotalojen, lastensuojelun ja muiden nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten ohjaamina. Nuorten ympärille kootaan hänen kasvuunsa vaikuttavien aikuisten tukiverkosto ja hänelle luodaan yksilöllinen ja kokonaisvaltainen tukiohjelma, jossa sovitaan tavoitteista ja huomioidaan nuoren elämä sekä kotona, koulussa että vapaa-ajalla. Tukiverkoston aikuiset toimivat yhteistyössä, ja nuori saa oman ohjaajan luotsin työntekijästä, jota nuori tapaa kahden kesken säännöllisesti. Nuorella on mahdollisuus olla mukana luotsin toiminnassa yksilöllisen tarpeen mukaan noin vuoden.

Luotsi-toiminnan vahvuuksia ovat erityisosaaminen nuorten kohtaamisessa, yhteistyöhön panostaminen, yksilöllinen ja asiakaslähtöinen työote, joustavuus toimintatavoissa ja työajoissa, nuoren pitkäaikainen kontakti luotettavaan aikuiseseen ja mahdollisuus tarjota erilaisia vapaa-ajan toimintaa, retkiä, leirejä ja nuorten kasvuryhmiä. Toiminnan tavoite on turvata nuoren kasvu, vaikuttaa myönteisesti nuoren ja perheen elämään ja edistää tasa-arvoisia mahdollisuuksia nuoren elämässä, niin kotona, koulussa kuin vapaa-ajallakin.

Luotsi-toiminnan työmenetelmiin kuuluu verkostotyöskentely ja yhteistyö, henkilökohtaisen tukiohjelman laatiminen, yksilöllinen tuki ohjaajalta nuorelle, toiminnalliset ryhmämenetelmät, tuki vanhemmille sekä nuoren koulunkäynnin tukeminen.

Luotsi-toiminta on moniammatillinen ja monihallinnollinen työmuoto. Toimintaa resursoivat Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, sosiaalivirasto ja terveyskeskus. Koillisluotsissa työskentelee vuoden 2012 loppuun asti normaaliin verrattuna tuplamiehitys, joka kattaa toiminnanjohtajan, neljä nuoriso-ohjaajaa, kaksi sosiaaliohjaajaa sekä kaksi terveydenhoitajaa. (Koillisluotsin esite)

5.3 Älyttömät tytöt kasvuryhmä

Tutkimuskohteenani on koillisluotsissa toimiva kasvuryhmä nimeltään Älyttömät tytöt. Ryhmä on yksi koillisluotsissa tällä hetkellä toimivista kasvuryhmistä, joka muodostui neljästä 13 -15 vuotiaasta tytöstä ja kahdesta ohjaajasta tammikuussa 2011. Ryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran viikossa. Tapaamispaikka sekä ryhmäkertojen pituus vaihtelevat riippuen siitä mitä ryhmäkerroilla kulloinkin tehdään. Ryhmä kokoontuu pääsääntöisesti Koillisluotsin toimitiloissa mutta ryhmä käy myös erilaisissa vierailukohteissa. Ryhmän tapaamisia on ollut kolmekymmentäneljä kertaa vajaan vuoden aikana. Näihin ryhmäkertoihin on sisällytynyt myös viisi leiriä. Neljällä leirillä ohjaaja Minna Sirviö on kuvannut tyttöjä voimauttavan valokuvauksen menetelmän avulla.

Kasvuryhmän toiminnan lähtökohtana ovat nuoret itse. Kasvuryhmässä mukana olevien nuorten keskeisimmät tulosyyt olivat arkuus, haasteet sosiaalisissa tilanteissa, heikko itsetunto sekä heikko itsetuntemus. Ohjaajat näkivät tarpeellisenä antaa näille nuorille mahdollisuuden käsitellä omia tunteitaan hiljaisen pohdinnan ja työskentelyn kautta ilman velvoitetta jakaa omia asioita muiden kanssa. Tämän kaltaiselle työskentelylle Voimauttava valokuva sekä voimatarina menetelmät olivat omiaan, jotta nuoret pääsivät käsittelemään ja työstämään omia tunteitaan, ajatuksiaan ja omaa itseään omalla tavallaan.

Kyseisen ryhmän tärkein tavoite on nuoren voimaantuminen ja nuoren elämäntaitojen kartuttaminen. Ryhmän toiminnan lähtökohtana ovat nuoret itse. Toiminnan tavoitteena ovat sosiaalisten taitojen harjoittelu, tunteiden hallinta, moraaliharjoittelu, itsetunnon vahvistaminen, positiiviset kokemukset, vuorovaikutustaitojen parantaminen, ryhmätaitojen parantaminen, positiivisia yhdessäolon ja onnistumisen elämyksiä, henkilökohtaisten vahvuuksien löytäminen sekä itsetunnon nostaminen.

6 NUORTEN KOKEMUKSIA KASVURYHMÄSTÄ

Selvityksessä saamani tulokset avaan tässä osiossa seuraavasti. Puolistrukturoitu kyselylomake pohjautui neljään teemaan, jotka olivat menetelmät ja toiminnot, ryhmäläisten ja ohjaajien tuki, oma kehittyminen sekä kehittämistoiveet ja tulevaisuuden näkymät. Näiden teemojen alle olen koonnut nuorten haastatteluista saamani vastaukset.

6.1 Toiminnot

Kysyttäessä ryhmässä käytetyistä erilaisista toiminnoista, kolme neljästä haastateltavasta nosti leirit ryhmän suosituimmiksi toiminnoiksi. Yhden haastateltavan mielestä kaikki tapaamiset ovat olleet mieluisia. Perusteluja leirien suosioille nuoret nimesivät arjesta irrottautumisesta, arkiasioiden unohtumisesta, yhdessäolon sekä yhdessä tekemisen muiden ryhmäläisten kanssa, uusien paikkojen näkemisen, vapaa-ajan, uudet kokemukset, yhteiset keskustelut sekä tutustumisen muihin ryhmäläisiin.

6.2 Voimauttava valokuva

Kaikki nuoret kokivat, että valokuvaushetket olivat tuntuneet mukavilta ja hyviltä, vaikka alussa valokuvattavana oleminen oli tuntunut vaikealta ja uudelta. Kameran edessä oli myös hieman jännittänyt.

Kuvien katsominen ensimmäisen kerran oli yhden nuoren mielestä tuntunut pelottavalta kun on nähnyt niin monta kuvaa itsestään samalla kertaa. Nuori koki kuitenkin yllättävänä, etteivät kaikki kuvat olleetkaan niin kauheita kuin aluksi oli epäilty. Jälkeenpäin kuvien katsominen onkin tuntunut nuoren mielestä helpommalta.

”Tietää, ettei kaikista pidä ja niitä on helpompi näyttää muille. On kiva katsoa niitä ja muistella aikaisempaa.”

Toinen nuori koki omien kuvien katsomisen hienolta ja jälkeinpäin kuvien katsominen on palauttanut mieleen kuvaushetket. Kolmannen nuoren tekee mieli repiä kaikki omat kuvansa. Nuori kokee kuitenkin että omien kuvien katseluun on jo hieman tottunut. Omien kuvien näyttäminen muille on jokaisen henkilökohtainen päätös ja se voi olla monille nuorille hyvinkin vaikeaa. Kuvien tarkoitus on tehdä oma minä nuorelle näkyväksi. Valokuva antaa erilaisen näkökulman tarkastella itseä kuin esimerkiksi itsensä katsominen peilin kautta. Neljäs nuori oli kokenut ensimmäisen kuvien katsomisen kauhealta mutta jälkikäteen kuvien katseluun on tottunut.

Kuvaushetket ovat aina kuvattavan ja kuvaajan kahdenkeskisiä hetkiä, joiden aikana syntyneitä kuvia ja voi olla hankala jakaa muiden kanssa. Nuorten kahdenkeskiset kokemukset kuvaushetkestä ohjaajan kanssa olivat kaikilla hieman erilaiset. Yksi nuorista koki kuvaushetket ihanina kunhan oli ensi osannut rentoutua. Palautteen saaminen kuvaushetkellä on jäänyt nuoren mieleen mukavana muistona. Toinen nuori koki olevansa jännittynyt kuvaushetkillä sen vuoksi, ettei hän koe osaavansa olla luonteva kameran edessä. Kolmas nuori koki kuvaushetket mukavina ja hassuina.

Kysyttäessä miltä on tuntunut näyttää omia kuvia muille ryhmäläisille, kaksi olivat kokeneet sen olevan heille vaikeaa. Se että muut näkevät kuvia, joissa hän saattaa näyttää kauhealta tuntuu nuoresta epämiellyttävältä. Toinen koki myös kuvien näyttämisen vaikeana, sillä jotkut kuvat ovat hänestä kauheita.

Kaksi vastaajista koki kuvien näyttämisen muille helpompana. Ensimmäinen vastaajista oli kokenut kuvien näyttämisen muille aluksi vaikeana mutta nyt kun hän on näyttänyt kuvat omalle äidille hän saattaa uskaltaa näyttää kuvia myös hyvälle ystävällekin. Toinen nuori ei kokenut omien kuvien näyttämistä muille vaikeana, sillä hän koki olevansa tyytyväinen omiin kuviinsa.

Kaksi nuorista vastasi palautteen vastaanottamisen tuntuneen hyvältä. Toinen vastaajista ei koe palautteen vastaanottamista vaikealta, sillä hän arvostaa jo-

kaista saamaansa palautetta. Yksi nuorista koki että palautteen vastaanottaminen muilta ryhmäläisiltä tuntui hankalalta, sillä hän ei koe osaavansa vastaanottaa kehuja. Toinen nuorista koki pelottavalta odottaa mitä muut nuoret ajattelevat kuvista, mutta muiden antama positiivinen palaute oli parantanut hänen päiväänsä paljon. Kysyttäessä miltä tuntui antaa palautetta muille, kolme neljästä vastaajasta koki että palautteen antaminen on tuntunut hyvältä ja helpolta. Yksi kertoi palautteen antamisen olevan haastavaa mutta ei perustellut vastaustaan minkä takia näin oli.

”Jokainen on niin nättinä ja söpsinä niin helppohan sitä on kehua”

”On mukavaa kehua toista ja kertoa kuvien hyviä puolia ja saada heidät iloiseksi”

Kysyttäessä olivatko he antaneet muiden kuin ryhmäläisten katsoa kuviaan, kolme neljästä kertoi näyttäneensä kuvia muille. Yksi oli näyttänyt kuviaan perheelleen sekä lähimmille ystäville. Kaksi nuorista ei erikseen määritellyt kenelle oli kuviaan näyttänyt. Yksi vastaajista kertoi, että muutamat kuvat joita hän on näyttänyt muille, ovat olleet sellaisia, että pakkohan niille on ollut nauraa.

Kyselyssä kysyin myös nuorten tapaa säilyttää omia valokuviaan. Ovatko kuvat esillä vai säilyttävätkö nuoret kuviaan piilossa. Kuvien esilläolosta voi päätellä että nuoret ovat tyytyväisiä ja ylpeitä omista kuvista, kun taas piilossa olevat kuvat viestivät tyytymättömyyttä omiin kuviin. Kaksi nuorista kertoi säilyttävänsä kuvia oman huoneen hyllyllä ja toisella heistä yksi kuvista on päätynyt jääkaapin oveen. Kaksi kertoi pitävänsä kuvia piilossa kaapin perukoilla. Kaksi neljästä vastaajasta kertoi omien valokuvien olevan heille tärkeitä. Kaksi vastaajista ei kokenut omien kuvien olevan tärkeitä heille.

”Niitä katsoessa voin palata kuvaushetkiin ja tunteeseen kun niitä kehuaan”

”Kuvat ovat tärkeitä, koska ne hetket oli mahtavia”

6.3 Voimatarinavihko

Kaksi nuorista koki oman voimatarinavihkon täyttämisen mukavalta, sillä sinne on ollut kiva kirjoittaa tapahtumista. Kolmas vastaaja koki kirjoittamisen aluksi hyvin vaikealta, sillä hän ei uskaltanut kirjoittaa vihkoon mitään henkilökohtaista. Henkilökohtaisia asioita vihkoon ei päätynyt lopussakaan, mutta asiaa vihkoon tuli enemmän. Kirjoittaminen vihkoon tuntui nuoren mielestä mukavalta, sillä vaikeiden asioiden ylös kirjoittaminen auttaa miettimään niitä paremmin. Neljäs nuori ei kokenut ymmärtävänsä vihkon ideaa. Kirjoittaminen ei nuoren mielestä ole ollut sen kummempaa kuin mikään muukaan kirjoittaminen.

Kysyttäessä, minkälaisia asioita nuoret ovat kirjoittaneet vihkoihin, yksi nuorista vastasi kirjoittaneensa vihkoon yleisiä asioita sekä omia tunteita. Toinen vastasi tekevänsä vihkoon piirustuksia sekä kirjoittavansa asioita tyttöryhmässä tapahtuneesta. Kolmas kertoi vihkon sisältävän piirustuksia, päiväkirjaa leireistä sekä jonkin verran henkilökohtaisia asioita mutta ei salaisuuksia. Neljäs nuori vastasi vihkon sisältävän henkilökohtaisia asioita sekä piirustuksia.

Kaikki nuoret olivat sitä mieltä että, vihkoon on ollut helppo kirjoittaa. Yksi nuorista koki että vihkoon on helppo kirjoittaa yleisiä mutta ei henkilökohtaisia asioita. Kolme neljästä vastasi vihkon olevan heille tärkeä mutta yksi koki vihkon hänelle vähemmän merkityksellisenä asiana.

Kolme neljästä vastasi heille olevan tärkeää, että vihko on henkilökohtainen. Yhdelle vastaajista vihkon henkilökohtaisuus ei ollut niin tärkeää koska vihko ei sisällä mitään niin henkilökohtaista. Toinen taas piti tärkeänä että vihko on henkilökohtainen, jottei kaikki saa tietää mitä hän on sinne kirjoittanut. Yksi vastaajista oli pitänyt vihkosta, sillä se innoitti muutenkin kirjoittamaan ajatuksia ylös. Toinen piti vihkoa tärkeänä, sillä siihen on helppo purkaa painavia asioita.

”Vihkoon on helppo kirjoittaa. Olisi kiva jos saisin vihkon mukaani, koska siihen voisi purkaa omia asioita rauhassa, eikä kukaan saa tietää niistä asioista joita olen kirjoittanut.”

6.4 Ryhmäläisten ja ohjaajien tuen merkitys

Haastattelujen pohjalta nuoret kokivat ryhmän turvalliseksi paikaksi ilmaista itseään. Kaikkien haastateltavien mielestä ryhmässä on tukea antava, kannustava, luotettava, arvostava ja avoin ilmapiiri, jossa kaikkia kohdellaan tasapuolisesti eikä ketään syrjitä. Nuoret kokivat että heitä kuunnellaan sekä heidän mielipiteitään arvostetaan ryhmässä. Vaikeiden ja henkilökohtaisten asioiden esille tuominen oli kahden vastaajan mielestä välillä haastavaa. Pelot ja ahdistukset olivat hiukan vähentyneet ryhmän aikana. Kahdella vastaajista pelkoja ja ahdistuksia ei ole ollut missään vaiheessa. Nuoret kokivat saavansa tukea muilta ryhmäläisiltä sekä antaneen sitä itse myös vastavuoroisesti muille ryhmäläisille.

Tuntuiko sinusta siltä että ryhmässä... (Asteikolla 1= Täysin eri mieltä, 5= täysin samaa mieltä)

	Vastaaja 1	Vastaaja 2	Vastaaja 3	Vastaaja 4
1. Sinua kuunneltiin	4	5	4	5
2. Mielipiteillesi annettiin arvoa	4	3-4	5	5
3. Sait jakaa kokemuksiasi	5	5	5	5
4. pystyit tuomaan esille myös vaikeita ja henkilökohtaisia asioita	3	5	3	4
5. Pelkosi ja ahdistuksesi vähenivät	4	3-4	4	3
6. Pystyit osallistumaan keskusteluihin	5	5	5	5
7. Sait uusia ystäviä	5	5	5	5
8. ilmapiiri ryhmässä oli kannustava	5	5	5	5
9. ilmapiiri ryhmässä oli turvallinen	5	5	5	5
10. ilmapiiri ryhmässä oli avoin	5	5	5	5
11. Sinua tuettiin	4	5	5	5
12. Sinua rohkaistiin	5	5	5	5
13. Sinuun luotettiin	4	4	5	5
14. Koit turvallisuutta	5	5	5	5
15. Sinua arvostettiin	5	5	5	5

Kaavio 2 Nuorten kokemuksia ryhmästä

Haastatteluista nousi toistuvasti esille ryhmässä käytyjen keskusteluiden tärkeys. Tämä kertoo mielestäni paljon ryhmän keskinäisestä luottamuksesta. Nuoret kokevat voivansa luottaa toisiinsa kertomalla itsestään henkilökohtaisiakin asioita. Tämä kertoo myös vertaisoppimisen voimasta. Toisten kertomista asioista nuoret ovat sisäistäneet itselleen toimintamalleja joiden pohjalta he voivat itse toimia vastaavanlaisissa tilanteissa. Yhteisissä keskusteluissa ohjaajien ja muiden ryhmäläisten kanssa nuoret ovat saaneet uutta tietoa, jotka ovat herättäneet ajatuksia haastateltavien mielessä.

”Tosi paljon just on tullu monii sellasii kysymyksii, aika montaki just silleen et muitakin on sama asia askarruttanut ja sit mä oon ite saanu just siit tietää, ja et kaikki aiheet mitä niinku puhutaan ni ne on sit jotenki jääny mieleen ja ruvennu niitäki aattelee paljon enemmän. Jotain niinku itsensä arvostaminen, muiden arvostaminen tai ystävät, lähipiiri jotain tollasii.”

Vertaistuki oli monissa asioissa nuorille tärkeää. Nuoret huomasivat, etteivät he olleetkaan yksin mieltä askarruttavien asioiden äärellä, vaan muutkin ryhmäläiset miettivät samoja asioita. Pelkkä muiden kuunteleminen oli siis jo helpottanut omaa oloa ja antanut vastauksia arkoihinkin kysymyksiin. Ryhmässä mukana olemisen aikana nuoret olivat saaneet paremman käsityksen omasta itsestään ja siitä mikä on itselle se oma juttu.

Tukea ja rohkaisua jokainen haastateltava oli kokenut saaneensa ryhmässä niin ryhmäläisiltä kuin ohjaajiltakin. Ryhmässä nuoria rohkaistiin tuomaan omia mielipiteitään esille sekä kertomaan omista tunteistaan muille. Nuorten rohkeuden ja luottamisen kannalta on tärkeää että jokainen saa edetä omaan tahtiinsa eikä omia henkilökohtaisia asioita tarvitse jakaa muille jos se ei tunnu itsestään luontevalta. Sama koskee asioihin joita ryhmässä harjoitellaan. On tärkeää motivoida nuoria kokeilemaan omia rajojaan ja rohkaista nuoria ylittämään myös omat mukavuusrajanensa, jolloin uusien asioiden oppiminen on mahdollista.

”Alussa ei ole uskaltanut tehdä jotain mutta sitten ryhmäläiset ja ohjaajat on kannustanut ja lopulta on uskaltanut.”

”Ei ole uskaltanut mennä suihkuun kaikkien nähden, mutta muut ovat rohkaisseet ja se on tuntunut kivalta että kaikki on tukenut siinä asiassa.”

”Jos me puhutaan jostain asioista jotka on vaik henkilökohtasii tai vähän ikävempii niin kyl ne sit tukee, auttaa ja kuuntelee.”

6.5 Oma kehitys

Oman kehityksen näkeminen itsessään, vahvuuksien ja heikkouksien löytäminen ja niiden sanoiksi pukeminen tuntui olevan joillekin nuorille aluksi hankalaa.

Haastattelussa pyysin nuoria muistelemaan heidän ensihetkiä ryhmässä ja miltä ryhmään tuleminen tuntui sekä minkälainen ihminen hän koki silloin olevan. Kaksi neljästä vastasi olleensa ryhmän alussa hiljaisia ja ujoja. Yksi nuori oli kokenut omien henkilökohtaisten asioiden jakamisen muiden ryhmäläisten kesken aluksi hyvin vieraalta. Nyt he kokevat olevansa enemmän ulospäin suuntautuneita ja uskaltavat esittää omia mielipiteitään paljon avoimemmin kuin ennen. Pelko siitä, mitä muut ihmiset ajattelevat omista mielipiteistä ovat hävinneet. Yksi nuori koki oppineensa enemmän itsestään ja omasta tyylistään ryhmän aikana ja toinen koki löytäneensä ryhmän aikana enemmän ystäviä jonka vuoksi hän koki yksinäisyyden vähentyneen.

Kysyttäessä mitä uutta tietoa he ovat kokeneet saaneensa ryhmän kautta itselleen, nuoret mainitsivat saaneensa tietoa naisten asioista, ryhmässä toimimisesta, pojista, seurustelusta, kauneudenhoidosta, hygieniasta, käyttäytymisestä, ihmissuhteista sekä harrastuksista.

Kysyttäessä ovatko he oppineet itsestään uusia asioita, kolme neljästä haastattelusta nuoresta oli havainnut itsessään uusia asioita. Yksi nuori oli havainnut

keskittyvänsä ja kuuntelevansa muita ihmisiä paremmin kuin ennen. Hän sanoi oppineensa kuuntelemaan muita keskeyttämättä heitä ja tämä on vaikuttanut positiivisesti myös hänen koulunkäyntiinsä. Toinen nuori koki helpottavana asiana sen, että myös negatiivisia tunteita saa näyttää ryhmässä. Kolmas nuori on oppinut arvostamaan itseään enemmän kuin tullessaan ryhmään.

Ryhmän aikana opin, kuinka... (K= Kyllä, E= ei)

Kysymykset	1	2	3	4
Toimia ryhmässä	K	K	K	K
Kuuntelemaan muita	K	K	K	K
Olemaan avoimempi	K	E	K	K
Kertomaan omia mielipiteitä	K	K	K	K
Olemaan oma itseni	K	K	K	K
Itsestäni uusia puolia	K	K	K	K
Sosiaalisemmaksi	K	K	K	K
Varmemmaksi	K	K	K	K
Itsetuntoni kasvoi	K	K	K	K

Kaavio 3 Nuorten kokemukset uusien taitojen oppimisesta ryhmän aikana

Haastattelussa kysyin nuorten kokemuksia omista onnistumisien tunteista ryhmän aikana. Omien onnistumisien miettiminen ei tuntunut olevan nuorille hankalaa ja kaikilta haastateltavilta näitä kokemuksia oli selvästi ryhmän aikana karttunut.

”Olemaan ryhmässä ja tuntemaan niit paremmin, hmmm no ainakin sillon kun mä menin mejän ryhmäläisen kaa sillon suomi tourneella sellaseen raketin tapaseen laitteeseen johon mä en aluks meinannut uskaltaa, mut sit mä kuitenkin menin ja se oli kivaa.”

”Niinku et jos on jotain asioita jotka vaivaa mieltä ni sit voi kertoa ne ja sit saa siihen jonkin näköstä apua ja sit voi saada piristystä ja tälleen.”

”No varmaan just toi et mä oon ainakin itsevarmempi ja se on muuttunut aika paljon. Että ennen mä olin tosi ujo siinä mitä mä sanoin ja aina mietin tarkkaan ja mietin et haluiks kukaan kuunnella mua yhtään ja kaikkee tällasta ni ehkä mä sit siinä.”

Toisten nuorten hyväksyntä, tuki ja keskinäinen apu ovat vahvistaneet nuorten turvallisuuden ja pätevyyden tunteita sekä ovat helpottaneet uusiin tilanteisiin sopeutumista. Kaksi neljästä haastateltavista oli kokenut joitain negatiivisia asioita ryhmän aikana. Negatiivisiksi asioiksi yksi nuori koki ryhmän jäsenten pois lähtemisen kesken ryhmää. Yksi nuorista kokee edelleen vaikeaksi avautua muille omista henkilökohtaisista asioista.

”.....no vähän vaikeet on just jos on jotenkin paha fiilis ja mennään jonnekin leirille ni siel on ollu tosi vaikeeta sit olla muiden kanssa et kun on vaikka viikonloppun ajan niin se on tosi pitkä aika, niin sit siinä koittaa niinku ite olla silleen ja ei kuitenkaan voi kertoa muille et mikä on ja tälleen. Se on varautuneisuutta, että ei kerro kaikkee. Mä oletan et jos jossain vaiheessa tyyliin tulee jotain riitaa, niin sit jos toinen tietää susta liikaa niin sit se voi käyttää sitä sua vastaan.”

Yksi vastaajista ei varsinaisesti ollut kokenut ryhmässä mitään negatiivista mutta hän mainitsi, että ryhmän alussa hän koki että muut ryhmäläiset olivat hyvin avoimia ja omien henkilökohtaisien asioiden kertominen oli ollut nuoren mielestä vaikealta koska hän ei ollut tottunut kertomaan omista asioistaan muille.

Kysyttäessä miten ryhmä on vaikuttanut sinuun, moni haastateltava oli kokenut ryhmän vaikuttaneen heihin positiivisella tavalla. Moni nuori vastasi uskaltavansa nyt ottaa helpommin kontaktia muihin nuoriin verrattuna siihen ”minään” joka oli ennen ryhmää. Monet sanoivat että itsetunto on kasvanut ryhmän aikana ja kontaktin ottaminen muihin nuoriin on nykyään helpompaa. Yksi haastateltavista koki ryhmän vaikuttaneen häneen todella paljon. Hän on saanut ryhmän kautta uusia ystäviä sekä päässyt kokeilemaan ryhmän kautta paljon uusia asioita. Toinen haastateltavista oli kokenut saaneensa ryhmän kautta enemmän itsetuntoa, joka on vaikuttanut vapaa-ajalla merkittävästi uusien ystävien saamiseen. Yhden haastateltavan mielestä ryhmässä hän on oppinut katsomaan haasteita eri näkökulmista sekä oppinut sanomaan omia mielipiteitään rohkeammin. Hän koki että jokaisella ryhmäkerralla hän on kokenut jotain positiivista ja jokaisen ryhmäkerran jälkeen hän lähtee ryhmästä aina hyvällä mielellä pois.

”No hyvin ja niinku silleen koulussa niinku tulee opittuu paremmin et silleen. silloin ennen kun mä olin täs ryhmässä ni must tuntu vaan silt, et niinku koulus ne asiat mitä meille opetettiin ni meni silleen vaan korvast sisään ja toisest korvast ulos. Ryhmä on auttanut keskittymään ja kuuntelee paremmin.”

”No sitä että mä kuuntelen toisia ja arvostan itteeni.”

”No mä en ehkä just ois ollu niinku muutenkaan vapaa – ajalla kovinkaan niinku uusiin ihmisiin halukas tutustuu ja niin.. mä en varmaan olis yhen mun kaverin kaveri koska me ei oltu kavereita ja sit mä tulin tänne ja opin kaikkee ja sitten mä sovin riidan sen kaa ja niin.”

Kysyttäessä onko ryhmä vaikuttanut nuorten muuhun sosiaaliseen elämään, kolme neljästä nuoresta koki saaneensa ryhmässä lisää itsevarmuutta, tekevänsä enemmän asioita sekä saanut lisää rohkeutta ottamaan kontaktia uusiin ihmisiin. Yksi nuori ei ollut kokenut ryhmän vaikuttavan hänen muuhun sosiaaliseen elämään millään tavalla. Nuoret ovat oppineet turvallisessa ympäristössä kertomaan omia mielipiteitään ja siirtämään ”opitun” asian käytäntöön. He ovat saaneet myös välineitä ongelmien ratkomiseen sekä kokivat saaneensa hyviä vinkkejä arkisien asioiden sekä ihmissuhteiden hoitamiseen. Haastatteluissa nousi useasti esille lause ” jos en olisi tässä ryhmässä niin...”.

”joo et mul on niinku enemmän tekemistä etten mä oo vaan aina kotona niinku yksin.”

”Hyvin, noo esim mä uskallan niinku vaik koulus menee juttelee jollekki pojille ku mä sain sit täältä silleen rohkasuu.”

”Joo positiivisesti. Täältä kun on saanu just itsevarmuutta ja tollasta ni ..enemmän esimerkiks mä olisin ihan tosi peloissani jos oli joku kouluesitelmä ni sitte nyt ehk niinku aattelee vähän toisel lailla et ei se nyt niinku kauheen kama-laa jos sä vaik jäädyt hetkeks tai sanot jotain väärin et niinku se on ...et voi vähän jännittää et tälleen.”

6.6 Ryhmän kehittämistoiveet ja nuorten tulevaisuuden suunnitelmat

Nuorten kokemukset ryhmän sisällöstä ja siellä käsitellyistä aiheista olivat jokaisen mielestä olleet kattavia. Jokainen haastateltava oli kokenut saavansa tietää haluamistaan asioista ja kaikkia aiheita oli ryhmässä käsitelty nuorten mielestä kattavasti. Kolme haastateltavaa eivät näe tarvitsevansa enää mitään uutta tietoa mutta yksi nuori toivoi vielä saavansa lisää tietoa ryhmässä käyttäytymiseen.

Omia päämääriä ja tulevaisuuden toiveita kysyttäessä nuoret mainitsivat huonojen kouluarvosanojen kohottamisen, pääsemisen siihen kouluun mihin he aikovat pyrkiä, haaveammattien toteutumisen, oman kunnon kohottamisen sekä pyrkiä olemaan aktiivinen ja näkemään ohjaajia sekä ryhmäläisiä.

Asioita joissa nuoret toivoivat kehittyvänsä jatkossa vielä lisää, olivat oppia luottamaan ihmisiin vielä enemmän, olemaan avautuneempia ja sosiaalisempia sekä uskaltaa kertoa omia mielipiteitään entistä rohkeammin.

”Sosiaalisuus ja ehk just se et uskaltaa sanoo mielipiteitään, niin kylhän siin voi vielä kehittyä. Et en mä kuitenkaan kauheen rohkee viel oo.”

Nuorten omat arviot ryhmän vaikutuksesta ja hyödystä heihin jatkon kannalta olivat yhden nuoren mielestä tiedon saaminen ja tätä kautta uskallus ilmaista omia tunteita kavereille. Yksi haastateltavista sanoi saaneensa ryhmästä jo niin paljon hyötyä että ei ollut varma mitä hän voisi oppia enää lisää. Hänen mielestään ryhmästä jo saaduilla eväillä pärjäsikin hyvin eteenpäin.

”Mä opin ehkä luottaa just pikkuhiljaa enemmän näihin ryhmäläisiin ja sit se auttaa niinku vapaa- ajalla et mä opin et ehkei kaikki ihmiset oookkaan niin ilkeitä.”

7 YHTEENVETO

Nuorten vastauksista ilmenee mielestäni selvästi se, että kasvuryhmä on vaikuttanut näiden nuorten elämään pelkästään positiivisella tavalla. Tutkimuksen avulla koin saaneeni vastauksen jokaiseen asettamaani tutkimuskysymykseen.

Onko ryhmä vahvistanut nuoria? Itse näkisin, että nuoret ovat mielestäni selkeästi voimaantuneet ryhmän aikana. Ulkoinen kasvu ja sisäinen voima näkyvät nuorten olemuksesta selvästi.

Mitkä tekijät vaikuttivat nuorten voimaantumiseen ja millä tavalla? Nuoret kokivat yhteiset keskustelut muiden nuorten sekä ohjaajien kanssa hyödyllisinä sekä arvokkaina. Keskustelujen kautta he olivat saaneet uutta tietoa murrosikään liittyvistä asioista, seurustelusuhteisiin ja ystävyysuhteisiin liittyvistä asioista. Nuoret näkivät myös kehittyneensä omien mielipiteiden ilmaisemisessa.

Vertaistuki ja sosiaalinen kanssakäyminen muiden samanikäisten kanssa oli siis selvästi vaikuttanut nuoriin positiivisella tavalla. Ryhmässä koetut hetket ovat vahvistaneet nuorten itsetuntoa sekä nuoret ovat kokeneet saaneensa ryhmän avulla vinkkejä ja vertaistukea elämänhallintaan. Ryhmän turvallinen, tukea antava ja kannustava ilmapiiri on selvästi vaikuttanut nuorten voimaantumisen edistävänä ja mahdollistavana tekijänä.

Mihin he ovat itse kokeneet saaneensa eniten eväitä? Vastauksien perusteella nuorten itsevarmuus oli lisääntynyt, kontaktin luominen muiden samanikäisten nuorten kanssa oli helpottunut, yksinäisyys oli vähentynyt uusien ystävyssuhteiden ansiosta, keskittyminen ja kuuntelemisen taito oli vahvistunut joka ilmeni koulunkäynnissä. Yksi nuorista oli kokenut oppineensa ryhmässä taitoja, joiden avulla hän oli osannut ratkaista ystävänsä kanssa kehittyneen riidan. Nuoret kokivat myös että ryhmän avulla heidän rohkeus tehdä asioita oli lisääntynyt.

Minkälainen merkitys ryhmällä on nuorille? Kaikki nuoret olivat yhtä mieltä siitä, että ryhmä on ollut heille tärkeä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Nuoret ovat selkeästi saaneet positiivisen ryhmäkokemuksen vajaan vuoden ajan kestäneestä ryhmäprosessista. Kehitystä nuorissa on selkeästi tapahtunut. Selviä tilanteita nuoret eivät aina osanneet mainita siihen, mitkä tilanteet olivat vaikuttaneet heidän kokemuksiinsa ryhmän aikana. Yleinen kuva on kuitenkin selvä. Nuorten kokemukset yhteisistä hetkistä, muiden nuorten läsnäolosta, sekä tuetuksi ja kuulluksi tulemisen tunteesta, ovat selkeästi vaikuttaneet näihin neljään nuoreen ja siihen minkälaisia he ovat nyt verrattuna siihen mitä he olivat tullessaan ryhmään.

Jokainen nuori on kasvanut omalla tavallaan tämän vajaan vuoden kestäneen ryhmäprosessin aikana. Nuorten haastattelujen pohjalta voisin sanoa että nuoret ovat saaneet tästä kasvuryhmästä hyvän pohjan oman henkisen kasvun kehittymiselle. Oppiminen on jatkuva prosessi, joka kestää ihmisellä koko hänen elämänkaarensa. Tämän ryhmän kautta jokaisen nuori on kuitenkin selvästi saavuttanut jotain omassa elämässä. Ryhmästä saaduilla eväillä on hyvä lähteä tavoittamaan tulevia päämääriä.

Jatkotutkimuksen voisi toteuttaa ryhmässä mukana olleille nuorille viiden vuoden kuluttua. Olisi mielenkiintoista tietää mitkä ovat nuorten mielipiteet ja muistot ryhmästä ja millä tavalla nuoret näkevät ja kokevat ryhmän vaikutukset moneen vuoden jälkeen ja onko nuorten mieleen noussut jotain uusia ajatuksia ryhmän vaikutuksesta, joita he eivät tässä vaiheessa osanneet ehkä vielä nähdä.

LÄHTEET

Hakala Juha T. (2000), Opinnäyte luovasti, kehittämis- ja tutkimustyön opas, Gaudeamus

Sirkku Aho, Kaarina Laine 2004, Minä ja muut - kasvaminen sosiaaliseen vuorovaikutukseen

Aaltola Juhani, Valli Raine(2001), Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, PS-kustannus

Mäkinen Olli (2006), Tutkimusetiikan abc, Tammi

Hirsjärvi Sirkka, Hurme Helena (2001), Tutkimushaastattelu- teemahaastattelun teoria ja käytäntö, yliopistopaino

Kauppila Reijo A. (2006), vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot, PS- kustannus

Laitinen Ilpo (2002), Itäluotsi-projekti - Itä - Helsingin kohdennetun nuorisotyön malli

Metsämuuronen Jari, Viro 2000, Laadullisen tutkimuksen perusteet

Hakola Ulla, Mannermaa Lauri, Koffert Tarja, Koulu Leena (toim.) (2009) 1.-2 painos, Valokuvan terapeuttilinen voima, Kustannus oy Duodecim

Salmela Jaana (2006) 1. painos, Koetus sosiaalisen tuen, pätevyyden, itsearvostuksen ja liikunnan yhteyksiä nuoruusiän kasvuvuosina - Chydenius instituutin tutkimuksia, Jyväskylän yliopisto – Chydenius –instituutti - Kokkolan yliopistokeskus

Niemistö Raimo (1999) 2. painos, Ryhmän luovuus ja kehitysehdot, Tammer-Paino Oy

Heikkinen Alpo, Levamo Pauliina, Parviainen Maaret, Savolainen Aili (2007), Näe minut – kuule minua- kokemuksia ryhmistä, SOCCAn ja Heikki Waris – Instituutin julkaisusarja nro 11

Lundbom Pia, Herranen Jatta (toim.) (2011), Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä, Humanistinen ammattikorkeakoulu Sarja c. Oppimateriaaleja 24, 2011

Metsämuuronen Jari (2000), Laadullisen tutkimuksen perusteet, Metodologia – sarja 4.

Salminen Mari (2008) Tunne- etsivä- Opetusmateriaalia peruskoulun ja lukion tunnekasvatukseen, Kalliolan nuorten julkaisuja nro 1, Multiprint Oy, Helsinki

Savolainen Miina (2008) Maailman ihanin tyttö, Blink Entertainment Oy, Helsinki

Muhonen Jyrki, Lallukka Kirsi, Turtiainen Pekka (2009), Pienryhmätoiminta lasten ja nuorten ehkäisevän työn menetelmänä, YAD Youth Against Drugs ry

Haapanen Sinikka, Sava Inkeri, Vesanen – Laukkanen Virpi (2006) Voimatarina nuorisotyössä, Art-Print, Helsinki

LIITE 1

Tervehdys Älyttömien tyttöjen Vanhemmat!

Ryhmässämme on tällä hetkellä Yhteisöpedagogi-opiskelija Johanna Blom suorittamassa työharjoittelua touko-elokuun ajan. Harjoittelun jälkeen hänen olisi tarkoitus tehdä opinnäytetyönsä ryhmästä, ryhmäprosessista ja tyttöjen kasvusta sekä kehityksestä. Opinnäytetyötä varten ryhmän tyttöjä haastatellaan.

Mikäli teillä on jotain kysyttävää harjoittelijasta ja hänen opinnäytetyöstään, niin voitte olla yhteydessä hänen työpaikkaohjaajaansa Minna Sirviöön (040- 483 7928).

Pyydämme, että palautatte alla olevan lapun Minnalle tai Akulle mahdollisimman pian.

Annan suostumukseni, että lapseni saa osallistua Johanna Blomin opinnäytetyöhön ja haastatteluun.

Paikka, Aika ja Allekirjoitus

En anna lupaa lapseni osallistua Johanna Blomin opinnäytetyöhön.

Paikka, Aika ja Allekirjoitus

Menetelmät ja toiminnot

1. Mitkä toiminnot ovat mielestäsi olleet mieluisia/parhaita, miksi?

Muut ryhmäläiset/ohjaajat ja heidän vaikutus sosiaaliseen vahvistumiseen

Voimaantumiseen vaikuttavat ulkoiset tekijät (*Ilmapiiri ja sosiaalinen verkosto ryhmässä*)

1. Tuntuiko sinusta siltä, että ryhmässä: (12345)

Sinua kuunneltiin

Mielipiteillesi annettiin arvoa

Sait jakaa kokemuksiasi

Pystyikö ryhmässä tuomaan esille myös vaikeita ja henkilökohtaisia asioita?

Pelkosi ja ahdistuksesi vähenivät

Pystyit osallistumaan keskusteluihin

Mikä esti tai jarrutti osallistumista keskusteluun?

Sait uusia ystäviä

Ilmapiiri ryhmässä oli kannustava

Ilmapiiri ryhmässä oli turvallinen

Ilmapiiri ryhmässä oli avoin

Sinua tuettiin

Sinua rohkaistiin

Sinuun luotettiin

Koit turvallisuutta

Sinua arvostettiin

Kaikkia kohdeltiin tasapuolisesti ryhmässä

2. Koetko että olet saanut tukea muilta ryhmäläisiltä/ohjaajilta?
3. Onko mieleesi jäänyt tilanteita, joissa olet saanut apua mieltäsi askarruttavaan asiaan ja se on helpottanut oloasi? keneltä, mihin asiaan ja minkälaista tukea?
4. Onko muiden kysymyksistä+ annetuista vastauksista ollut sinulle apua? (vertaisoppiminen)
5. Pystytkö toimimaan muiden nuorten kanssa ryhmässä?
6. Onko teillä ryhmässä mielestäsi hyvä ryhmähenki? (keskinäiset välit/suhteet)
7. Koetko voivasi kääntyä jonkun ryhmäläisen puoleen kun tarvitset apua?
8. Koetko että olet saanut tarvittavaa tukea ryhmässä?
9. Koetko että ryhmässä voit luottaa muihin ryhmäläisiin ja ohjaajiin? (Ryhmän jäsenten luottamus toisiinsa)
10. Uskotko pitäväsi yhteyttä muihin ryhmäläisiin kun ryhmä loppuu?

Oma kehitys ryhmässä

1. Mitä uutta tietoa olet kokenut saavasi lisää?
2. Muistele aikaa jolloin aloitit ryhmässä ja vertaa sitä nykyiseen hetkeen. Kun nyt vertaat itseäsi siihen henkilöön, joka olit ennen ryhmään tuloa, niin miten olet muuttunut tänä aikana?
3. Oletko oppinut itsestäsi jotain uutta? (miten toimit tietyissä tilanteissa ennen ryhmään tuloa ja onko se muuttunut?)

4. Ryhmässä opin: (Kyllä, Ei)

- Kuinka toimia ryhmässä
- Kuuntelemaan muita
- Olemaan avoimempi
- Kertomaan omia mielipiteitä
- Olemaan oma itseni/ että voin rohkeasti olla oma itseni
- Itsestäni uusia puolia/asioita
- Sosiaalisemmaksi (avoimemmaksi)
- Varmemmaksi
- Itsetuntoni kasvoi

5. Missä asiassa/asioissa koit onnistuvasi ryhmän aikana?

6. Mitä positiivisia/negatiivisia kokemuksia olet kokenut ryhmässä?

7. kerro miten koet tämän ryhmän vaikuttaneen sinuun?

8. Mitä hyötyä olet saanut ryhmästä?

9. Onko ryhmä sinulle tärkeä?

10. Mitä tämä ryhmä on merkinnyt sinulle ja mitä se on antanut sinulle?

11. Millä tavalla ryhmässä käynti on vaikuttanut muuhun sosiaaliseen elämäsi?

(Koulu, perhe, kaverit, harrastukset, vapaa-aika?)

Ryhmän kehittämistoiveet ja tulevaisuuden suunnitelmat

1. Toivoisitko että ryhmässä käsiteltäisiin jotain tiettyä asiaa enemmän? Mitä toivoisit lisää ryhmältä?
2. Mitä aihetta haluaisit käsitellä ryhmässä enemmän?
3. Oletko tyytyväinen ryhmän toimintoihin ja käsiteltäviin asioihin?
4. Millaisia päämääriä sinulla on elämässäsi? (Toiveita, haaveita, pyrkimyksiä)
5. Miten näet oman tulevaisuutesi?
6. Kerro asemastasi ryhmässä?
7. Missä asiassa toivoisit vielä kehittyväsi enemmän/lisää?
8. Millä tavalla arvioit, että ryhmässä mukana olemisesta on sinulle jatkossa hyötyä, vai onko?

LIITE 3

VOIMAUTTAVAN VALOKUVAN JA VOIMATARINAVIHKON KYSELY

VOIMAUTAVA VALOKUVA

1. Miltä valokuvaukset ovat sinusta tuntuneet?
2. Miltä sinusta tuntuu olla kuvattavana?
3. Minkälaisena olet kokenut kuvaushetket ohjaajan kanssa?
4. Miltä sinusta tuntui katsoa omia kuvia ensimmäisen kerran?
5. Miltä kuvien katsominen tuntuu nyt?
6. Onko omien kuvien näyttäminen muille vaikeaa?
7. Miltä tuntuu saada palautetta muilta?
8. Onko palautteen vastaanottaminen mielestäsi vaikeaa?
9. Miltä tuntuu antaa palautetta muille?
10. Annatko muiden katsoa kuviasi?
11. Minkälaista palautetta olet niistä saanut?
12. Missä säilytät kuviasi?
13. Ovatko kuvat sinulle tärkeitä?

VOIMATARINAVIHKKO

1. Miltä vihkon täyttäminen on tuntunut?
2. Minkälaisia asioita kirjoitat vihkoosi?
3. Onko vihkoon helppo kirjoittaa omia asioita?
4. Onko vihko sinulle tärkeä?
5. Onko sinulle tärkeää että vihko on henkilökohtainen?
6. Muuta?